

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Antanas Baranauskas, Antoni Baranowski (ur. 17 stycznia 1835 w Oniksztach, zm. 26 listopada 1902 w Sejnach) – litewski duchowny rzymskokatolicki, poeta, językoznawca, biskup pomocniczy żmudzki w latach 1884–1897. 21 lipca 1897 został przeniesiony na urząd biskupa diecezjalnego diecezji sejneńskiej. Ingres odbył 28 grudnia 1897.

Uznawany jest za pierwszego litewskiego poetę romantycznego i pierwszego litewskiego poetę, który sprzeciwiał się władzy cara i przedstawiał sposoby realizacji programu odrodzenia Litwy.

W wierszach opisywał piękno ojczystej ziemi, historię Litwy oraz uczucia religijne i treści narodowe. Za najważniejszy utwór w jego dorobku uznawany jest poemat *Borek Oniksztyński* (1860–1861), inspirowany *Panem Tadeuszem* Adama Mickiewicza.

Specjalizował się w lingwistyce porównawczej, opracował zasady ortografii i stworzył gramatykę języka litewskiego. W 1875 opublikował pozycję *Nauka języka litewskiego*. Przygotował katechizm w języku litewskim, tłumaczył na ten język *Pismo Święte* i okazjonalnie tworzył litewskie pieśni religijne. Naukowo interesował się również filozofią i matematyką.

Zabiegał o pojednanie wiernych narodowości polskiej i litewskiej.

Zmarł 26 listopada 1902 roku. Pochowany został w kaplicy Matki Bożej w katedrze sejneńskiej. 28 listopada 1999 roku przy bazylice w Sejnach odsłonięto pomnik Baranauskasa dłuta wileńskiego rzeźbiarza Gediminasa Jakubonisa.

**Zestawienie bibliograficzne materiałów dostępnych w zbiorach Biblioteki Publicznej
im. Marii Konopnickiej w Suwałkach**

Utwory Antanasa Baranauskasa

1. Borek onikszyński / Antanas Baranauskas ; przekład Józef Jacek Rojek, Józef Wajna ; przedmowa Mieczysław Jackiewicz ; ilustracje Wiesław Dąbrowski. - Olsztyn : "Pojezierze", 1987. - XLIII, [1], 48, [4] strony : 1 portret, rysunki ; 20 cm.
ISBN 83-7002-268-5
2. Borek Onikszyński / Antanas Baranauskas, [w:] Poezye odradzającej się Litwy / przełożyła z litewskiego Stefanja Jabłońska. - Sejny : Łaukajtys, Dworanowski, Narjewski i S-ka, 1911. - 69 stron ; 18 cm. - Strony 10-22.
3. Oraczy pieśni święte / Antoni Baranowski ; przełożył Algis Uzdila // Almanach Sejneński. - (2002) [wyd. 2003], nr 1, s. 77-83.
4. Śpiewnik pobożny / Antoni Baranowski ; słowa Juljan Paszkiewicz // Almanach Sejneński. - (2002) [wyd. 2003], nr 1, s. 84-99.

Bibliografia przedmiotowa

Wydawnictwa zwarte

Biogram

1. Biogram biskupa sejneńskiego ks. Antoniego Baranowskiego, [w:] Może Ostra połączy nas Brama : Polska i Litwa w tekstach literackich i historycznych / opracował Marian Marek Drozdowski. - [Warszawa] : Typografia ; Suwałki : Centrum Studiów Teologicznych, [1998]. - 110 stron : ilustracje, mapa ; 30 cm. - Strona 67.

Biskup

2. Biskup Antoni Baranowski (Antanas Baranauskas) 1835-1902 : orędownik pojednania litewsko-polskiego. - Warszawa : Wydawnictwo Sejmowe : Kancelaria Sejmu, 1998. - 67, [1] strona : 1 faksymile, fotografie, 2 portrety ; 21 cm.
ISBN 83-7059-385-2 (popr.)

Jackiewicz, Mieczysław

3. Leksykon kultury litewskiej / Mieczysław Jackiewicz. - Warszawa : Ex Libris Galeria Polskiej Książki, 2005. - 299, [1] strona ; 22 cm. - Strony 38-40.
ISBN 83-8991-309-7

Poeta

4. Poeta biskup, [w:] Biografie suwalskie. Cz. 1 / [redakcja Małgorzata Pawłowska ; rysunki i projekt okładki Rafał Winiewicz]. - Suwałki : "Jaćwież": Regionalna Pracownia Krajoznawcza PTTK, 1993. - 93 strony : rysunki, portrety ; 21 cm. - Strony 6-8.

Słownik

5. Słownik biograficzny białostocko-łomżyńsko-suwałski. Z. 3. / Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział w Białymstoku; współautor Krzysztof Buchowski ; redakcja Adam Dobroński. - Białystok : Wydawnictwo Prymat, 2005. - 182 s. ; 24 cm. - Strony 11-12.
ISBN 83-88097-94-6

Artykuły z gazet i czasopism

(gram)

6. Koniec sporów / (gram) // Gazeta Współczesna. - 1999, nr 219, s. 3.

7. Staął na cokole / (gram) // Gazeta Współczesna. - 1999, nr 228, s. 3.

(jal)

8. Pomnik Antanasa Baranauskasa / (jal) // Przegląd Sejneński. - 1999, nr 6, s. 7.

(jw)

9. Biskup doczekał : prawie sto lat starań o jeden pomnik / (jw) // Tygodnik Północny : Nasze Krajobrazy. - 1999, nr 49, s. 9.

(KP)

10. Pasterz obu narodów / (KP) // Tygodnik Północny : Nasze Krajobrazy. - 2002, nr 48, s. 1

(ok.)

11. Jubileusz biskupa : Sejny / (ok.) // Tygodnik Północny : Nasze Krajobrazy. - 2002, nr 39, s. 7.

(tam)

12. Kapłan dwojga narodów : 100. rocznica śmierci biskupa Antoniego Baranowskiego / (tam) // Gazeta Współczesna. - 2002, nr 226, s. 7.

13. W atmosferze pojednania : 100. rocznica śmierci bp. Antoniego Baranowskiego / (tam) // Gazeta Współczesna. - 2002, nr 227, s. 5.

(WYS)

14. Kochał oba narody : mieszkańcy Sejn uczcili 100. rocznicę śmierci biskupa Antoniego Baranowskiego, który był związany z tym regionem przez pięć ostatnich lat swojego życia / (WYS) // Kurier Poranny. - 2002, nr 274, s. 8.

(yes)

15. Biskup na cokole / (yes) // Gazeta Współczesna. - 1999, nr 231, s. 1.

16. Pomnik później / (yes) // Gazeta Współczesna. - 1999, nr 124, s. 1.

Baranow, Andrzej (1959-)

17. Dzieło Antanasa Baranauskasa z perspektywy XXI wieku / Andrzej Baranow // Bibliotekarz Podlaski. - R. 20, nr 2 (2019), s. 33-50.

Buraczewski, Jacek

18. Duch biskupa Baranowskiego / Jacek Buraczewski // Krajobrazy. - 1999, nr 49, s. 16.

19. Litwini odsłonią pomnik / Jacek Buraczewski // Krajobrazy. - 1999, nr 48, s. 4.

Domosławski, Jarosław

20. Pałac biskupa / Jarosław Domosławski // Sejneńszczyzna. - 2005, nr 2, s. 5-9.

Drozdowska, Józefa (1954-)

21. Poeta dwóch języków / Józefa Drozdowska // AD-ESSE. - 1990, nr 2, s. 36-40.

Duda, Sebastian (1975-)

22. Miasteczko na pograniczu / Sebastian Duda // Gazeta Wyborcza (Wyd. 1). - 2018, nr 192, dodatek Ale Historia, nr 32, s. 10-11.

Hoffman, Joanna

23. Pomnik pojednania / Joanna Hofmann // Gazeta Wyborcza. - 1999, dodatek Gazeta w Białymstoku, nr 278, s. 3.

24. Pomnik w listopadzie? / Joanna Hofmann // Gazeta Wyborcza. - 1999, nr 263, dodatek Gazeta w Białymstoku, s. 4.

Jonušonis, Romas

25. Poetas ir Seinų vyskupas Antanas Baranauskas / Romas Jonušonis // Aušra. - 1999, nr 23, s. 4-5.

Jubileusz

26. Jubileusz biskupa // Tygodnik Północny : Nasze Krajobrazy. - 2002, nr 47, s. 3.

Lupo, Jan

27. Biskup obojga narodów : 100 rocznica śmierci bp. Antoniego Baranowskiego / Jan Lupo // Przegląd Sejneński. - 2002, nr 11/12, s. 12-13.

Łossowski, Piotr (1925-)

28. Biskup Antoni Baranowski : z historii związków polsko-litewskich / Piotr Łossowski // Tygodnik Powszechny. - 1988 , nr 21 , s. 3.

Marcinkevičiene, Irena

29. Matematikas Antanas Baranauskas / Irena Marcinkevičiene // Aušra. - 2002, nr 15, s. 22-26.

Rzeźba

30. Rzeźba przyjechała z Wilna // Gazeta Wyborcza. - 1999, nr 274, dodatek Gazeta w Białymstoku, s. 4.

Sawicki, Zbigniew

31. Pomnik biskupa / Zbigniew Sawicki // Przegląd Sejneński. - 1999, nr 12, s. 8-9.

32. Wielka uroczystość w Sejnach / Zbigniew Sawicki // Tygodnik Północny : Nasze Krajobrazy. - 1999, nr 49, s. 2.

Stakauskas, Juozapas

33. O biskupie sejneńskim Antanasie Baranauskasie / Juozapas Stakauskas ; przekład A.S. // Almanach Sejneński. - (2002) [wyd. 2003], nr 1, s. 61-75.

Stoberski, Zygmunt

34. Poeta litewski - biskup sejneński / Zygmunt Stoberski // Kontrasty. - 1983, nr 6, s. 30-33.

Suchowierski, Romuald (1941-)

35. Sejneński biskup / Romuald Suchowierski // Gazeta Współczesna. - 1999, nr 79, s. 19.

Wyganowski, Jan

36. Gdzie stanie pomnik biskupa : [Sejny, woj. suwalskie] / Jan Wyganowski // Trybuna. - 1997, nr 265, [dodatek] Trybuna Regionów, s. II.

37. Koniec sporu o biskupa [Antanasa Baranauskasa w Sejnach] / Jan Wyganowski // Trybuna. - 1997, nr 33, s. 8.

Žukauskas-Vieniuolis, Antanas

38. Moja podróż do Sejn do biskupa Antanasa Baranauskasa-Baronasa / Antanas Žukauskas-Vieniuolis ; przekład Alicja Bernecka // Almanach Sejneński. - (2002) [wyd. 2003], nr 1, s. 46-59.